

PS-II.431.5.4.2019.7.9

Pan
Jan Kaczmarek
Wójt Gminy Granowo
ul. Sportowa 2
62-066 Granowo

SPRAWOZDANIE Z KONTROLI

Na podstawie art. 16 ust. 1, 2 i 4 w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 i art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2011 r. Nr 185, poz. 1092 ze zm.) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1464)

przeprowadzona została w dniach od 18 do 27 listopada 2019 r. przez:

- Martę Maćkowską - inspektora wojewódzkiego w Wydziale Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, jako kierownika zespołu kontrolerów,
- Jacka Mruczyka - starszego specjalistę w Wydziale Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu,

kontrola w Urzędzie Gminy w Granowie, ul. Sportowa 2, 62-066 Granowo

kierownik jednostki kontrolowanej:

Pan Jan Kaczmarek

Wójt Gminy Granowo

Zaświadczenie Gminnej Komisji Wyborczej w Granowie z dnia 25 listopada 2014 r. oraz zaświadczenie Gminnej Komisji Wyborczej w Granowie z dnia 22 października 2018 r.

Zakres kontroli: realizacja świadczeń rodzinnych oraz zasiłku dla opiekuna, w okresie od 1 lipca 2018 r. do dnia zakończenia kontroli.

Funkcjonowanie jednostki kontrolowanej w obszarze zakreślonym celami kontroli oceniono pozytywnie, pomimo stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości.

W trakcie kontroli ustalono, co następuje:

Jednostką realizującą zadanie w Gminie Granowo jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Granowie, zwany dalej „OPS” lub „Ośrodek” (*dowód: Załącznik nr 1*).

Dla okresu objętego kontrolą funkcjonował Statut Ośrodka Pomocy Społecznej w Granowie nadany przez Radę Gminy w Granowie uchwałą nr XXXV/227/2014 z dnia 28 kwietnia 2014 r., zmieniony uchwałą nr XV/108/2016 z dnia 29 marca 2016 r., oraz nr XXXVIII z dnia 23 lipca 2018 r. Statut zawierał informację o funkcjonowaniu Ośrodka w oparciu o bezwydziałową strukturę. (*dowód: Załącznik nr 1*).

W czasie trwania kontroli obowiązywało zarządzenie dotyczące Regulaminu Ośrodka Pomocy Społecznej w Granowie. Zarządzeniem nr 24/2016 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostrorogu z dnia 19 grudnia 2016 r. wprowadzono Regulamin Organizacyjny. Regulamin zawierał informację o sposobie i zakresie wykonywanej pracy. Regulamin nie wyszczególnia samodzielnych stanowisk pracy opierając się o zakres zadań opisany w Statucie OPS. W Statucie wyszczególniono:

- struktura obejmuje następujące stanowiska pracy:
 - kierownik
 - księgowy
 - pracownicy socjalni
 - pracownik ds. świadczeń rodzinnych
 - inni pracownicy

Zgodnie z art. 20 ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2220 ze zm.) postępowanie w sprawie świadczeń rodzinnych prowadzi organ właściwy (prezydent, burmistrz, wójt), który może upoważnić, w formie pisemnej (...) kierownika ośrodka pomocy społecznej (...), a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej (...) do prowadzenia postępowania i wydawania decyzji administracyjnych w ww. sprawach.

Burmistrz Gminy Granowo upoważnił kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Granowie (upoważnienie z dnia 25 maja 2004 r.) do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, wydawania w tych sprawach decyzji. Ponadto powyższa osoba upoważniona została przez Burmistrza do prowadzenia postępowań o ustalenie prawa do zasiłku dla opiekunów, wydawania w tych sprawach decyzji i do ich wypłaty (upoważnienie z dnia 9 czerwca 2014 r.).

W okresie objętym kontrolą Burmistrza Gminy Granowo upoważnił również do prowadzenia postępowań w sprawach:

1) świadczeń rodzinnych,

2) z zakresu ustawy o ustalaniu i wypłacie zasiłku dla opiekuna:

- zastępcę kierownika w Ośrodku (upoważnienie nr 40/2014 z dnia 26 listopada 2014 r.) (*dowód: Załącznik nr 1*),
- referenta ds. świadczeń rodzinnych (upoważnienie nr 67 z dnia 29 grudnia 2017 r.) (*dowód: Załącznik nr 1*),
- pracownika socjalnego i referenta ds. funduszu alimentacyjnego upoważnieniem nr 66 z dnia 29 grudnia 2017 r. (*dowód: Załącznik nr 1*).

W zakresie czynności z dnia 29 marca 2019 r. dla zastępcy kierownika wskazano, że zakres zawiera informację właściwą dla wykonywania zadań z zakresu stanowiska asystenta rodziny (*dowód: Załącznik nr 1*).

W dniu 13 września 2010 r. wyznaczono referenta ds. świadczeń rodzinnych, któremu wyznaczono następujący zakres zadań:

- przyjmowanie wniosków i dokumentacji do wypłaty świadczeń rodzinnych,
- ustalanie osób uprawnionych do świadczeń,
- przygotowywanie decyzji,
- przygotowywanie listy wypłat,
- prowadzenie dokumentacji do wypłaty świadczeń rodzinnych według ustalonych wzorców,
- przygotowywanie sprawozdań.

W dniu 2 maja 2016 r. wyznaczono referenta ds. funduszu alimentacyjnego i pracownika socjalnego z następującym zakresem działań:

- przyjmowanie wniosków i dokumentacji do wypłaty świadczeń rodzinnych,
- ustalanie osób uprawnionych do świadczeń,
- przygotowanie decyzji,
- przygotowanie listy wypłat,
- prowadzenie dokumentacji do wypłaty świadczeń rodzinnych według ustalonych wzorców.

Kontrolą objęto 58 wniosków (tj. 9.95 % ogółu wniosków) o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasiłku dla opiekuna, które wpłynęły do Urzędu Gminy w Granowie w okresie od 1 lipca 2018 r. do dnia rozpoczęcia czynności kontrolnych (*dowód: akta kontroli str. 5-44*).

Kontroli poddano następujące świadczenia rodzinne: zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka, zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenie pielęgnacyjne, świadczenie rodzicielskie oraz zasiłek dla opiekuna.

W toku kontroli sprawdzono prawidłowość postępowania w sprawach świadczeń rodzinnych oraz legalność wydanych decyzji, w tym w szczególności:

- sprawdzono termin złożenia, poprawność wypełnienia i zgodność informacji zawartych we wnioskach o ww. świadczenia z rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1466);
- sprawdzono kompletność dokumentacji niezbędnej do ustalenia uprawnień do świadczeń i jej zgodność z ustawą o świadczeniach rodzinnych oraz ww. rozporządzeniem;
- sprawdzono udokumentowanie i prawidłowość ustalenia dochodu zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2015 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2015 r. poz. 1238) oraz rozporządzeniem z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny

i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2018 r. poz. 1497);

- kontroli poddano wydane przez organ właściwy decyzje w zakresie przyznanych świadczeń i ich zgodność z wnioskami, z przepisami ww. rozporządzeń w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna oraz ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U z 2018 r. poz. 2096 ze zm.);

- sprawdzono terminowość postępowania.

Ponadto skontrolowano prawidłowość prowadzonych postępowań w sprawie ustalenia prawa do świadczeń wypłaconych na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2017 r. poz. 2092 ze zm.).

1. Zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego:

- w zakresie realizacji zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego przyjęto następującą metodę doboru próby badanej dokumentacji: 10 spraw wraz z materiałem zebrany w sprawie z początku okresu podlegającego kontroli, tj. od lipca 2018 r., oraz 12 spraw wraz z materiałem zebrany w sprawie z początku 2019 r. - tj. 4,21% ogółu złożonych wniosków,

- ustalenie prawa oraz wypłata zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego następowały na wniosek osób wskazanych w art. 4 ust. 2; wniosek każdorazowo był zgodny z wymogami określonymi w § 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1466),

- we wszystkich skontrolowanych przypadkach zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego zostały przyznane osobom, które spełniały warunki określone w art. 1 ust. 2 i 3 ustawy,

- co do zasady decyzje w sprawach wydawano w terminach, o których mowa w art. 35 § 1-3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.); decyzje były doręczane prawidłowo; decyzje doręczano każdorazowo drogą pocztową,

we wszystkich przypadkach w aktach sprawy znajdowało się zwrotne potwierdzenie odbioru korespondencji,

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego przyznawano w wysokościach, o których mowa w § 1 pkt 4-11 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2018 r. poz. 1497), biorąc pod uwagę kryteria dochodowe określone w § 1 pkt 1 i 2 ww. rozporządzenia; jeżeli w okresie, na który ustalano prawo do świadczenia, obowiązywało rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2015 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2015 r. poz. 1238), również odpowiednio stosowano jego przepisy w oparciu o dany stan faktyczny,

- przy ustalaniu dochodu rodziny prawidłowo stosowano art. 5 ustawy, w szczególności przepisy dotyczące utraty i uzyskania dochodu,

- we wszystkich skontrolowanych sprawach prawidłowo ustalano okres przysługiwania świadczenia, biorąc pod uwagę wytyczne zawarte w art. 6 ust. 1 pkt 1-1b ustawy; jeżeli prawo do zasiłku było ustalane na dziecko uczące się do 21 r.ż., w aktach sprawy umieszczano zaświadczenie ze szkoły o kontynuacji nauki, natomiast w przypadku ustalania prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności, w materiale dowodowym gromadzono dokumentację w postaci orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono następujące uchybienia/nieprawidłowości:

1) podstawy prawne decyzji:

- wskazanie w podstawie prawnej przepisów niemających zastosowania w danym stanie faktycznym – ujawniono w 22 na 22 skontrolowane sprawy, co stanowi 100% ogółu skontrolowanych spraw (*poz. 1-22 Załącznika nr 2*),
- nieprecyzyjne wskazanie przepisów – ujawniono w 22 na 22 skontrolowane sprawy, co stanowi 100% ogółu skontrolowanych spraw (*poz. 1-22 Załącznika nr 2*),

- nie wskazano przepisów, które w danym stanie faktycznym znalazły zastosowanie – ujawniono w 4 na 22 skontrolowane sprawy, co stanowi 18,18% ogółu skontrolowanych spraw (poz. 8, 12, 13, 20 Załącznika nr 2),
- wskazanie w podstawie prawnej przepisów niestanowiących podstawy prawnej – ujawniono w 22 na 22 skontrolowane sprawy, co stanowi 100% ogółu skontrolowanych spraw (poz. 1-22 Załącznika nr 2),
- przytoczenie w podstawie prawnej nieaktualnych przepisów/nieaktualnych publikatorów aktów prawnych – ujawniono w 12 na 22 skontrolowane sprawy, co stanowi 54,55% ogółu skontrolowanych spraw (poz. 2, 4-7, 9-11, 13, 18, 20, 21 Załącznika nr 2),
- stosowanie błędnych tytułów aktów prawnych – ujawniono w 15 na 22 skontrolowane sprawy, co stanowi 68,18% ogółu skontrolowanych spraw (poz. 3-7, 9-11, 13, 14, 16, 17, 19-21 Załącznika nr 2).

Zgodnie z art. 107 § 1 k.p.a. w decyzji należy podać m.in. jej podstawę prawną. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem źródła jego publikacji. W sytuacji, gdy dany artykuł dzieli się na kilka ustępów, podzielonych również na litery, brak wskazania, który z ustępów tego przepisu znajduje w danej sprawie zastosowanie, narusza ten wymóg (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 10 października 2007 r., II GSK 177/07, Legalis). Nie przyjęto jako uzasadnionych wyjaśnień Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Granowie, która wskazała, iż *„Decyzje przygotowane szablonowo przez producenta programu zawierają zbyt dużą ilość przepisów, która nie ma odniesienia do każdego przypadku prowadzonego postępowania (...)”* (dowód: akta kontroli, str. 97).

2) W sprawach opisanych pod poz. 5, 6, 7 i 17 Załącznika nr 2 w aktach sprawy brakowało odpowiednich dokumentów, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1466), tj. m.in. dokumentów potwierdzających wysokość, rodzaj i datę utraconego dochodu oraz oświadczenia o dochodach niepodlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych. W sprawie opisanej pod poz. 6 Załącznika nr 2 brak oświadczenia o dochodach nieopodatkowanych (...) skutkowało niemożnością dokonania przeliczenia dochodu rodziny w trakcie czynności kontrolnych. Nie przyjęto jako uzasadnionych wyjaśnień Kierownik Ośrodka

Pomocy Społecznej w Granowie na okoliczność braku dokumentów potwierdzających utratę dochodu. W wyjaśnieniach wskazano, że „(...) do rozpatrzenia wniosku żądano przedłożenia dokumentów potwierdzających wysokość dochodu w chwili złożenia wniosku”. Przyjęto natomiast jako uzasadnione wyjaśnienie dotyczące poz. 6 Załącznika nr 2 w zakresie omyłki przy klasyfikacji dochodu, z którego wynika, że „Przy obliczeniu dochodu w decyzji (...) pomyłkowo wpisano kwotę dochodu nieopodatkowanego, co zostało skorygowane w trakcie kontroli”. Ustalono, że ww. omyłka nie miała wpływu na ustalenie dochodu rodziny.

3) W sprawie opisanej pod poz. 10 Załącznika nr 2 wnioskodawcy przyznano dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego, mimo iż we wniosku nie wypełniono części dot. oświadczenia o uczęszczaniu dziecka do szkoły. Zgodnie z art. 23 ust. 4 pkt 3 lit. d ustawy o świadczeniach rodzinnych do wniosku należy dołączyć m.in. zaświadczenia lub oświadczenia oraz dowody niezbędne do ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych, w tym oświadczenie o uczęszczaniu dziecka lub osoby uczącej się do szkoły lub szkoły wyższej. Przyjęto jako uzasadnione wyjaśnienie złożone przez Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Granowie, z którego wynika, że wnioskodawca wypełnił część dotyczącą dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego, a nie zostały jedynie wskazane dane szkoły, do której będzie uczęszczać dziecko. Brak tych danych został uzasadniony niedopatrzeniem pracownika.

4) W sprawie opisanej pod poz. 17 Załącznika nr 2 uchybiono termin do wydania decyzji. Wnioskodawca złożył wniosek w dniu 4 stycznia 2019 r., podczas gdy decyzję w sprawie wydano w dniu 5 lutego 2019 r. Zgodnie z art. 35 § 1-3 kodeksu postępowania administracyjnego organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki. Niezwłocznie powinny być załatwiane sprawy, które mogą być rozpatrzone w oparciu o dowody przedstawione przez stronę łącznie z żądaniem wszczęcia postępowania lub w oparciu o fakty i dowody powszechnie znane albo znane z urzędu organowi, przed którym toczy się postępowanie, bądź możliwe do ustalenia na podstawie danych, którymi rozporządza ten organ. Załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej - nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania. Natomiast zgodnie z art. 57 § 3 ww. ustawy terminy określone w miesiącach kończą się z upływem tego dnia w ostatnim miesiącu, który odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim miesiącu nie było - w ostatnim dniu tego miesiąca. Z analizy akt sprawy nie wynikało, by rozpatrywana sprawa była sprawą szczególnie skomplikowaną. Strony nie zawiadomiono również o nowym terminie załatwienia sprawy. Ze złożonych wyjaśnień wynika, że

„brak zawiadomienia o przedłużeniu terminu postępowania jest błędem pracownika”. Powyższego wyjaśnienia nie przyjęto jako uzasadnionego. Niedochowywanie terminów do załatwienia sprawy znacząco wpływa na zaufania obywateli do organów państwa i stoi w sprzeczności z zasadą określoną w art. 8 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego.

2. Zasiłek pielęgnacyjny:

- w zakresie realizacji zasiłku pielęgnacyjnego przyjęto następującą metodę doboru próby badanej dokumentacji: 3 sprawy wraz z materiałem zebrany w sprawie z początku okresu podlegającego kontroli, tj. od lipca 2018 r., oraz 3 sprawy wraz z materiałem zebrany w sprawie z początku 2019 r. - tj. 9,68 % ogółu złożonych wniosków,
- przy ustalaniu prawa do zasiłku pielęgnacyjnego prawidłowo stosowano art. 16 ust. 2 wskazujący na to, komu ww. świadczenie przysługuje,
- wniosek każdorazowo był zgodny z wymogami określonymi § 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1466),
- we wszystkich skontrolowanych przypadkach zasiłek pielęgnacyjny został przyznany osobom, które spełniały warunki określone w art. 1 ust. 2 i 3 ustawy,
- decyzje w sprawach wydawano w terminach, o których mowa w art. 35 § 1-3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.); decyzje były doręczane prawidłowo; decyzje doręczano każdorazowo drogą pocztową, we wszystkich przypadkach w aktach sprawy znajdowało się zwrotne potwierdzenie odbioru korespondencji,
- zasiłek pielęgnacyjny przyznawano w wysokości, o której mowa w § 2 pkt 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2018 r. poz. 1497) oraz § 3 pkt 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2015 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek

rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2015 r. poz. 1238),

- we wszystkich skontrolowanych sprawach prawidłowo stosowano art. 16 ust. 2 i 3 ustawy, mówiący o niepełnosprawnym dziecku lub osobie mającej więcej niż 16 lat, a której niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 lat; stosowne zaświadczenia dołączone były do materiału dowodowego gromadzonego w sprawie,

- we wszystkich skontrolowanych sprawach prawidłowo stosowano art. 24 ust. 2a i 4 ww. ustawy wskazujący zakres czasowy od którego i do jakiego momentu świadczenie przysługuje,

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono następujące uchybienia/nieprawidłowości:

1) podstawy prawne decyzji:

1. nieprecyzyjne wskazanie przepisów – ujawniono w 6 na 6 skontrolowanych spraw, co stanowi 100% ogółu skontrolowanych spraw (*poz. 1-6 Załącznika nr 4*),
2. wskazanie w podstawie prawnej przepisów niestanowiących podstawy prawnej – ujawniono w 6 na 6 skontrolowanych spraw, co stanowi 100% ogółu skontrolowanych spraw (*poz. 1-6 Załącznika nr 4*),
3. przytoczenie w podstawie prawnej nieaktualnych publikatorów aktów prawnych – ujawniono w 6 na 6 skontrolowanych spraw, co stanowi 100% ogółu skontrolowanych spraw (*poz. 1-6 Załącznika nr 4*),
4. stosowanie przepisów, które nie zostały uchylone/przepisów nieistniejących – ujawniono w 6 na 6 skontrolowanych spraw, co stanowi 100% ogółu skontrolowanych spraw (*poz. 1-6 Załącznika nr 4*).

Zgodnie z art. 107 § 1 k.p.a. w decyzji należy podać m.in. jej podstawę prawną. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem źródła jego publikacji. W sytuacji, gdy dany artykuł dzieli się na kilka ustępów, podzielonych również na litery, brak wskazania, który z ustępów tego przepisu znajduje w danej sprawie zastosowanie, narusza ten wymóg (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 10 października 2007 r., II GSK 177/07, Legalis). Nie przyjęto jako uzasadnionych wyjaśnień Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Granowie, która wskazała, iż „Decyzje przygotowane szablonoowo przez producenta programu zawierają zbyt dużą ilość przepisów, która nie ma odniesienia do każdego przypadku prowadzonego postępowania (...)” (dowód: akta kontroli, str. 97).

3. Specjalny zasiłek opiekuńczy:

- w zakresie realizacji specjalnego zasiłku opiekuńczego przyjęto następującą metodę doboru próby badanej dokumentacji: 3 sprawy wraz z materiałem zebrany w sprawie z początku okresu podlegającego kontroli, tj. od lipca 2018 r., oraz 3 sprawy wraz z materiałem zebrany w sprawie z początku 2019 r. - tj. 35,3 % ogółu złożonych wniosków,
- ustalenie prawa oraz wypłaty specjalnego zasiłku opiekuńczego następowała na wniosek osób wskazanych w art. 16a ust. 1 ustawy; wniosek każdorazowo był zgodny z wymogami określonymi § 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1466),
- skontrolowane specjalne zasiłki opiekuńcze zostały przyznany osobom, które spełniały warunki określone w art. 1 ust. 2 i 3 ustawy,
- decyzje w sprawie wydawano w terminie, o których mowa w art. 35 § 1-3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.); decyzje były doręczane prawidłowo; decyzję doręczano drogą pocztową, w każdym przypadku w aktach sprawy znajdowało się zwrotne potwierdzenie odbioru korespondencji,
- specjalny zasiłek opiekuńczy przyznawano w wysokości, o której mowa w § 1 pkt. 13 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2018 r. poz. 1497) oraz § 3 pkt. 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2015 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2015 r. poz. 1238) (w przypadku wniosków, które wpłynęły w okresie od 1 lipca 2018 r. do 31 października 2018 r.), biorąc pod uwagę kryteria dochodowe określone w § 1 pkt. 2 ww. rozporządzenia z 31 lipca 2018 r. oraz § 1 pkt. 2 ww. rozporządzenia z dnia 7 sierpnia 2015 r.,

- co do zasady prawidłowo ustalano okres przysługiwania świadczenia, biorąc pod uwagę warunki określone w art. 16a ust. 7 odpowiednio wyliczając wysokość świadczenia przysługującego za niepełny miesiąc,
- w załącznikach dołączonych do sprawy znajdował się rodzinny wywiad środowiskowy, który jest wymagany na podstawie art. 23 ust. 4e ww. ustawy, oraz orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wymagane na podstawie art. 16a pkt. 2.

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono następujące uchybienia/nieprawidłowości:

1) podstawy prawne decyzji:

- wskazanie w podstawie prawnej przepisów niemających zastosowania w danym stanie faktycznym – ujawniono w 5 na 6 skontrolowane sprawy, co stanowi 83,33% ogółu skontrolowanych spraw (poz. 1-4 i 6 Załącznika nr 7),
- nieprecyzyjne wskazanie przepisów – ujawniono w 5 na 6 skontrolowane sprawy, co stanowi 83,33% ogółu skontrolowanych spraw (poz. 1-4 i 6 Załącznika nr 7),
- przytoczenie w podstawie prawnej nieaktualnych przepisów/nieaktualnych publikatorów aktów prawnych – ujawniono w 1 na 6 skontrolowanych spraw, co stanowi 16,76% ogółu skontrolowanych spraw (poz. 1 Załącznika nr 7),

Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem źródła jego publikacji. W sytuacji, gdy dany artykuł dzieli się na kilka ustępów, podzielonych również na litery, brak wskazania, który z ustępów tego przepisu znajduje w danej sprawie zastosowanie, narusza ten wymóg (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 10 października 2007 r., II GSK 177/07, Legalis). Nie przyjęto jako uzasadnionych wyjaśnień Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Granowie, która wskazała, iż „Decyzje przygotowane szablonowo przez producenta programu zawierają zbyt dużą ilość przepisów, która nie ma odniesienia do każdego przypadku prowadzonego postępowania (...)” (dowód: akta kontroli, str. 97).

2) w jednym przypadku (poz. 2 Załącznika nr 7) wpisano, że zasiłek został przyznany za miesiąc październik, mimo że orzeczenie o stopniu niepełnosprawności umożliwiło przyznanie świadczenia do września. Kierownik OPS wyjaśnił, że „aktualne orzeczenie uprawniające do przyznania świadczenia za miesiąc październik zostało wpięte do akt sprawy do wniosku na bieżący okres”.

3) decyzja z poz. 1 Załącznika nr 7 została wydana w dniu 26 listopada 2018 r., a odebrana w dniu 30 października 2018 r.. Kierownik OPS wyjaśnił, że było to błędne ustawienie datownika - *“winno być 30.11.2018 r.”*

4. Świadczenie pielęgnacyjne:

- w zakresie realizacji specjalnego zasiłku opiekuńczego przyjęto następującą metodę doboru próby badanej dokumentacji: 3 sprawy wraz z materiałem zebrany w sprawie z początku okresu podlegającego kontroli, tj. od lipca 2018 r., oraz 3 sprawy wraz z materiałem zebrany w sprawie z początku 2019 r. - tj. 37,5 % ogółu złożonych wniosków,
- ustalenie prawa oraz wypłaty specjalnego zasiłku opiekuńczego następowała na wniosek osób wskazanych w art. 17 ust. 1 ustawy; wniosek każdorazowo był zgodny z wymogami określonymi § 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1466),
- decyzje w sprawach wydawano w terminach, o których mowa w art. 35 § 1-3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.); decyzje były doręczane prawidłowo; w przypadku decyzji doręczanych drogą pocztową w aktach sprawy znajdowało się zwrotne potwierdzenie odbioru korespondencji, natomiast w przypadku decyzji doręczanych osobiście strona potwierdzała odbiór swoim podpisem wraz z podaniem daty odbioru decyzji,
- świadczenie pielęgnacyjne przyznawano w wysokościach, o których mowa w corocznych obwieszczeniach ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w Dzienniku urzędowym (...) zgodnie z art. 17d ust. 3 ww. ustawy,
- w każdej z decyzji weryfikowano pozostawanie bez zatrudnienia osób, którym przysługuje świadczenie na podstawie art. 17 ust. 1 i 1a,
- w materiale dowodowym gromadzono dokumentację w postaci orzeczenia o stopniu niepełnosprawności,
- w aktach sprawy prawidłowo gromadzono także materiał dowodowy w postaci innych dokumentów, o których mowa w § 2, 3 i 10 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki

Spółecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1466).

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono następujące uchybienia/nieprawidłowości:

1) podstawy prawne decyzji:

- wskazanie w podstawie prawnej przepisów niemających zastosowania w danym stanie faktycznym – ujawniono w 6 na 6 skontrolowanych sprawy, co stanowi 100% ogółu skontrolowanych spraw (poz. 1-6 Załącznika nr 6),
- nieprecyzyjne wskazanie przepisów – ujawniono w 6 na 6 skontrolowanych sprawy, co stanowi 100% ogółu skontrolowanych spraw (poz. 1-6 Załącznika nr 6),

Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem źródła jego publikacji. W sytuacji, gdy dany artykuł dzieli się na kilka ustępów, podzielonych również na litery, brak wskazania, który z ustępów tego przepisu znajduje w danej sprawie zastosowanie, narusza ten wymóg (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 10 października 2007 r., II GSK 177/07, Legalis). Nie przyjęto jako uzasadnionych wyjaśnień Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Granowie, która wskazała, iż „Decyzje przygotowane szablonoowo przez producenta programu zawierają zbyt dużą ilość przepisów, która nie ma odniesienia do każdego przypadku prowadzonego postępowania (...)” (dowód: akta kontroli, str. 97).

2) w 4 decyzjach błędnie wskazano końcowy okres świadczenia, biorąc pod uwagę wytyczne zawarte w art. 17 ust. 4 ustawy; świadczenie było przyznane do daty dziennej końca orzeczenia niepełnosprawności, a nie do końca miesiąca w którym zakończenie miało orzeczenie o niepełnosprawności. Kierownik OPS wyjaśnił: „świadczenia zostały przyznane do dnia do którego kończy się ważność orzeczenia o niepełnosprawności. W związku z tym, że dotyczy to decyzji rozpatrywanych w okresie bieżącym, które nie zostały jeszcze wypłacone, (...) organ dokona wypłaty za pełny miesiąc kalendarzowy i jednocześnie dokona zmiany decyzji będącej podstawą do wypłaty”. W przypadku decyzji nr OPS.442.ŚP.13.2018 organ stwierdził że „świadczenie błędnie zostało przyznane do końca lipca, winno być do końca czerwca, tj, do końca miesiąca, w którym orzeczenie utraciło ważność - oczywisty błąd organu”.

5. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka:

- w zakresie realizacji jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka przyjęto następującą metodę doboru próby badanej dokumentacji: 5 spraw wraz z materiałem zebrany w sprawie z początku okresu podlegającego kontroli, tj. od lipca 2018 r., oraz 5 spraw wraz z materiałem zebrany w sprawie z początku 2019 r. - tj. 22,73% ogółu złożonych wniosków,
- ustalenie prawa oraz wypłata jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka następowały na wniosek osób wskazanych w art. 15b ust. 2; wniosek każdorazowo był zgodny z wymogami określonymi § 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1466),
- we wszystkich skontrolowanych przypadkach zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego zostały przyznane osobom, które spełniały warunki określone w art. 1 ust. 2 i 3 ustawy,
- decyzje w sprawach wydawano w terminach, o których mowa w art. 35 § 1-3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.); decyzje były doręczane prawidłowo; decyzje doręczano każdorazowo drogą pocztową, we wszystkich przypadkach w aktach sprawy znajdowało się zwrotne potwierdzenie odbioru korespondencji,
- jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka przyznawano w wysokości, o której mowa w § 1 pkt 12 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2018 r. poz. 1497) oraz § 3 pkt 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2015 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2015 r. poz. 1238) (w przypadku wniosków, które wpłynęły w okresie od 1 lipca 2018 r. do 31 października 2018 r.), biorąc pod uwagę kryteria dochodowe określone w § 1 pkt 3 ww. rozporządzenia z 31 lipca 2018 r. oraz § 3 pkt 1 ww. rozporządzenia z dnia 7 sierpnia 2015 r.,
- we wszystkich skontrolowanych sprawach prawidłowo stosowano art. 15b ust. 3 ustawy, mówiący o 12-miesięcznym terminie na złożenie wniosku o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się

dziecka; co do zasady prawidłowo stosowano też art. 15b ust. 5, stanowiący o tym, iż prawo do świadczenia przysługuje, jeśli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu; stosowne zaświadczenia dołączane były do materiału dowodowego gromadzonego w sprawie.

W tracie czynności kontrolnych stwierdzono następujące uchybienia/nieprawidłowości:

1) podstawy prawne decyzji:

- wskazanie w podstawie prawnej przepisów niemających zastosowania w danym stanie faktycznym – ujawniono w 10 na 10 skontrolowanych spraw, co stanowi 100% ogółu skontrolowanych spraw (poz. 1-10 Załącznika nr 3),
- nieprecyzyjne wskazanie przepisów – ujawniono w 10 na 10 skontrolowanych spraw, co stanowi 100% ogółu skontrolowanych spraw (poz. 1-10 Załącznika nr 3),
- wskazanie przepisów nieistniejących w danym stanie prawnym - ujawniono w 10 na 10 skontrolowanych spraw, co stanowi 100% ogółu skontrolowanych spraw (poz. 1-10 Załącznika nr 3),
- wskazanie w podstawie prawnej przepisów niestanowiących podstawy prawnej – ujawniono w 10 na 10 skontrolowanych spraw, co stanowi 100% ogółu skontrolowanych spraw (poz. 1-10 Załącznika nr 3),
- przytoczenie w podstawie prawnej nieaktualnych publikatorów aktów prawnych – ujawniono w 10 na 10 skontrolowanych spraw, co stanowi 100% ogółu skontrolowanych spraw (poz. 1-10 Załącznika nr 3).

Zgodnie z art. 107 § 1 k.p.a. w decyzji należy podać m.in. jej podstawę prawną. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem źródła jego publikacji. W sytuacji, gdy dany artykuł dzieli się na kilka ustępów, podzielonych również na litery, brak wskazania, który z ustępów tego przepisu znajduje w danej sprawie zastosowanie, narusza ten wymóg (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 10 października 2007 r., II GSK 177/07, Legalis). Nie przyjęto jako uzasadnionych wyjaśnień Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Granowie, która wskazała, iż *„Decyzje przygotowane szablonowo przez producenta programu zawierają zbyt dużą ilość przepisów, która nie ma odniesienia do każdego przypadku prowadzonego postępowania (...)”* (dowód: akta kontroli, str. 97).

2) W sprawie opisanej pod poz. 1 Załącznika nr 3 jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka przyznano wbrew treści art. 15b ust. 5 ustawy o świadczeniach rodzinnych, który stanowi, że ww. świadczenie przysługuje, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu. W aktach sprawy znajdowało się zaświadczenie z dnia 25 stycznia 2019 r., z którego wynikało, że matka dziecka pozostawała pod opieką lekarską od 11/12 tygodnia ciąży. Nie przyjęto jako uzasadnionego wyjaśnienia złożonego w ww. kwestii przez Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Granowie, z którego wynika, że powyższe stanowi „oczywisty błąd pracownika”. Z orzecznictwa sądów wynika, iż w procesie wprowadzania art. 15b ust. 5 do obrotu prawnego intencją ustawodawcy było „zmobilizowanie kobiet w ciąży do szczególnej dbałości o zdrowie, przejawiającej się w poddaniu ich systematycznej kontroli medycznej w całym okresie ciąży” oraz „chęć zmotywowania kobiet zachodzących w ciążę do jak najwcześniejszego zgłoszenia się do lekarza lub położnej, a w następnej kolejności - systematycznego zgłaszania się na kolejne badania kontrolne, a więc do właściwej troski i dbałości o przebieg ciąży. W uzasadnieniu do projektów tej regulacji wskazano bowiem, że jej intencją jest "zwiększenie rzeczywistego zakresu objęcia kobiet w ciąży opieką lekarską w trakcie ciąży, co może przyczynić się do ograniczenia wysokiego poziomu śmiertelności oraz zmniejszenia odsetka niemowląt posiadających niską masę urodzeniową” (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 19 stycznia 2018 r., III SA/Gd 997/17, Legalis nr 1716192). Ustawa o świadczeniach rodzinnych zawiera lukę prawną, która polega na tym, że przepisy ustawy nie regulują, jakie są obowiązki organu w przypadku gdy kobieta wnioskująca o zapomogę z tytułu urodzenia dziecka poddała się badaniom lekarskim po 10-tym tygodniu ciąży. Zgodnie z orzecznictwem Naczelnego Sądu Administracyjnego treść art. 15b ust. 5 nie może być interpretowana jako bezwzględny zakaz przyznania takiej kobiecie zapomogi. Wspomniana wyżej luka prawna powinna być wypełniona na podstawie Konstytucji RP. W konsekwencji z art. 71 ust. 2 Konstytucji, odczytywanego w związku z art. 18, art. 71 ust. 1 Konstytucji oraz z zasadą sprawiedliwości społecznej (art. 2 Konstytucji), należy wywodzić podstawę prawną dla organów administracji publicznej do weryfikacji - na podstawie dopuszczalnych źródeł dowodowych, zgodnie z ogólnymi regułami postępowania administracyjnego - czy przekroczenie przez kobietę pozostającą w ciąży terminu 10-tygodniowego, o którym mowa w art. 15b ust. 5 ustawy o świadczeniach rodzinnych, wynikało ze świadomej decyzji matki, niezachowania przez nią odpowiedniej staranności, czy też było rezultatem okoliczności obiektywnych, na wystąpienie których matka dziecka nie miała jakiegokolwiek wpływu, takich jak brak możliwości stwierdzenia ciąży, czy też kwestie z zakresu

organizacji służby zdrowia (wyrok NSA z dnia 20 listopada 2015 r., I OSK 1003/14, Legalis nr 1387217). W powyższej sprawie nie zweryfikowano jednak przyczyn pozostawania matki dziecka pod opieką lekarską powyższej 10 tygodnia ciąży, ponieważ w trakcie postępowania w ogóle przeoczono tę treść zaświadczenia, która była istotna z punktu widzenia art. 15b ust. 5 ustawy. Należy w tym miejscu podkreślić, że uchybienie przez organ obowiązkowi przeprowadzenia w sposób wyczerpujący postępowania wyjaśniającego w powyższym zakresie sprawia, że pod jego adresem musi być skutecznie wyartykułowany zarzut naruszenia przepisów art. 7 i art. 77 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy z dnia 18 października 2016 r., II SA/Bd 790/16, Legalis nr 1540297).

3) W sprawach opisanych pod poz. 2, 5, 7 i 8 Załącznika nr 3 w aktach sprawy brakowało odpowiednich dokumentów, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1466), tj. dokumentów potwierdzających wysokość, rodzaj i datę utraconego dochodu (bądź nie wypełniono we wniosku części dot. oświadczeń o dochodzie uzyskanym/utraconym). W sprawie opisanej pod poz. 2 Załącznika nr 3 brak dokumentów skutkowało niemożnością dokonania przeliczenia dochodu rodziny w trakcie czynności kontrolnych. Nie przyjęto jako uzasadnionych wyjaśnień Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Granowie na okoliczność braku ww. dokumentów/oświadczeń. W wyjaśnieniach wskazano, że:

- w sprawie opisanej pod poz. 8 Załącznika nr 3 „(...) *do rozpatrzenia wniosku żądano przedłożenia dokumentów potwierdzających wysokość dochodu w chwili złożenia wniosku*”,

- w sprawie opisanej pod poz. 5 i 7 Załącznika nr 3 błąd w ustaleniu stanu faktycznego stanowi „*niedopatrzenie pracownika*”,

- w sprawie opisanej pod poz. 2 „*dokumenty znajdują się w teczce osobowej klienta (organ je posiada) nie zostały skserowane do bieżącego wniosku*”. Należy podkreślić, że w powyższej sprawie zespół kontrolerów w trakcie czynności kontrolnych poprosił o przedłożenie brakujących dokumentów biorąc pod uwagę to, że mogą się znajdować w aktach innej sprawy, jednakże kontrolerów poinformowano, że „*dokumentów nie ma*”.

4) Ponadto w sprawie opisanej pod poz. 8 Załącznika nr 3 błędnie ustalono dochód rodziny w przeliczeniu na osobę. Ustalony przez pracownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Granowie

dochód wyniósł 626,67 zł, podczas gdy w trakcie czynności kontrolnych ustalono, że w rzeczywistości dochód wyniósł 629,33 zł. Z uwagi na to, że powyższa omyłka nie miała wpływu na przyznanie prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, oraz biorąc fakt, że co do zasady organ prawidłowo ustalał dochód rodziny w kontrolowanych sprawach, przyjęto za uzasadnione wyjaśnienia Kierownik OPS w przedmiotowej kwestii, że jest to wynik „*błędu rachunkowego*”.

5) W sprawie opisanej pod poz. 6 Załącznika nr 3 jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka przyznano mimo braku ustalenia istotnych faktów dotyczących składu rodziny. Świadczenie zostało przyznane matce dziecka. Ze złożonego przez nią wniosku wynikało, że jej rodzina składa się z 2 osób: wnioskodawcy oraz dziecka. W aktach sprawy znajdował się akt urodzenia dziecka, w którym widniały dane jego ojca. Mężczyzny ani nie uwzględniono w składzie rodziny (a co za tym idzie – nie wzięto pod uwagę jego dochodów w procesie obliczania dochodu rodziny), ani też nie wezwano wnioskodawcy o przedłożenie odpowiednich dokumentów potwierdzających, że na rzecz dziecka zostało ustalone od drugiego rodzica świadczenie alimentacyjne na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd (bądź brak takiej konieczności z przyczyn określonych w art. 15b ust. 4 pkt 2 lit. a-e). Należy wskazać, że zgodnie z treścią art. 15b ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych jednorazowa zapomoga nie przysługuje, jeżeli osobie samotnie wychowującej dziecko nie zostało ustalone, na rzecz danego dziecka od jego rodzica, świadczenie alimentacyjne na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd. W przedmiotowej sprawie mimo braku dokładnego ustalenia powyższych okoliczności wnioskodawcy przyznano świadczenie. Nie przyjęto jako uzasadnionych złożonych wyjaśnień, w których stwierdzono, że *„sprawy alimentacyjne toczą się zwykle przez okres przynajmniej kilku miesięcy od daty złożenia wniosku do sądu rodzinnego. W związku z tym, że w chwili złożenia wniosku przez wnioskodawcę dziecko miało zaledwie 4 dni uznano, że nie ma możliwości, aby taki wyrok już zapadł, dlatego go nie zażądano. Niestety, co za tym idzie, nieuwzględnienie ojca dziecka w składzie rodziny jest oczywistym błędem pracownika.”*.

6. Świadczenie rodzicielskie:

- w zakresie realizacji świadczenie rodzicielskiego przyjęto następującą metodę doboru próby badanej dokumentacji: 3 sprawy wraz z materiałem zebrany w sprawie z początku okresu

podlegającego kontroli, tj. od lipca 2018 r., oraz 3 sprawy wraz z materiałem zebrany w sprawie z początku 2019 r. - tj. 75 % ogółu złożonych wniosków,

- ustalenie prawa oraz wypłata świadczenia rodzicielskiego następowały na wniosek osób wskazanych w art. 17c ust. 1 ustawy; wniosek każdorazowo był zgodny z wymogami określonymi § 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1466),

- we wszystkich skontrolowanych przypadkach świadczenie rodzicielskie zostało przyznane osobom, które spełniały warunki określone w art. 1 ust. 2 i 3 ustawy,

- decyzje w sprawach wydawano w terminach, o których mowa w art. 35 § 1-3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.); decyzje były doręczane prawidłowo; w przypadku decyzji doręczanych drogą pocztową w aktach sprawy znajdowało się zwrotne potwierdzenie odbioru korespondencji, natomiast w przypadku decyzji doręczanych osobiście strona potwierdzała odbiór swoim podpisem wraz z podaniem daty odbioru decyzji,

- co do zasady świadczenie rodzicielskie przyznawano w wysokości, o której mowa w § 1 pkt 14 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2018 r. poz. 1497),- prawidłowo ustalano, mimo że nieprawidłowo zapisano okres przysługiwania świadczenia, biorąc pod uwagę warunki określone w art. 17c ust. 3-7 oraz art. 24 ust. 9 ustawy, odpowiednio wyliczając wysokość świadczenia przysługującego za niepełny miesiąc w przypadku ustalania prawa do świadczenia na dziecko od dnia porodu oraz przestrzegając 3-miesięcznego terminu, o którym mowa w ww. art. 24 ust. 9, w celu uzyskania prawa do świadczenia od dnia urodzenia się dziecka.

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono następujące uchybienia/nieprawidłowości:

1) podstawy prawne decyzji:

- nieprecyzyjne wskazanie przepisów – ujawniono w 6 na 6 skontrolowanych spraw, co stanowi 100% ogółu skontrolowanych spraw (*poz. 1, 2, 3, 4, 5 i 6 Załącznika nr 5*),

- wskazano przepisy nie mające zastosowania - ujawniono w 6 na 6 skontrolowanych spraw, co stanowi 100% ogółu skontrolowanych spraw (poz. 1, 2, 3, 4, 5 i 6 Załącznika nr 5)

Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem źródła jego publikacji. W sytuacji, gdy dany artykuł dzieli się na kilka ustępów, podzielonych również na litery, brak wskazania, który z ustępów tego przepisu znajduje w danej sprawie zastosowanie, narusza ten wymóg (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 10 października 2007 r., II GSK 177/07, Legalis). Nie przyjęto jako uzasadnionych wyjaśnień Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Granowie, która wskazała, iż „Decyzje przygotowane szablonowo przez producenta programu zawierają zbyt dużą ilość przepisów, która nie ma odniesienia do każdego przypadku prowadzonego postępowania (...)” (dowód: akta kontroli, str. 97).

2) W uzasadnieniach decyzji wskazywano, że odstąpiono od uzasadnienia, mimo że zgodnie z przepisami w niektórych przypadkach przyznano świadczenia za niepełny okres. W trzech decyzjach Kierownik OPS wskazał „świadczenie przyznane za cały miesiąc kalendarzowy pomimo daty urodzenia dziecka po pierwszym dniu miesiąca (specyfika systemu komputerowego, a co za tym idzie błąd w dacie od kiedy przyznano świadczenie), świadczenie pomimo tego wypłacone zostało prawidłowo (w niepełnej kwocie tj. od dnia urodzenia dziecka)”.

3) W jednym przypadku (poz. 3 Załącznika nr 5) z zakresu wskazany dat wynika, że świadczenie przyznano za pełny okres, podczas gdy wysokość świadczenia wskazuje, że świadczenie przyznano na niepełny miesiąc. We wniosku nie wypełniono części oświadczeń dotyczących niepobierania zasiłku dla bezrobotnych oraz o przebywaniu /nieprzebywaniu wnioskodawcy lub członka rodziny za granicą. Kierownik OPS wyjaśnił „świadczenie rodzicielskie przyznawane jest jedno dla danego wnioskodawcy (nie może się pokrywać). U wnioskodawcy przeliczono wysokość świadczeń na dni w związku z tym, że kończył się okres przyznający świadczenie na pierwsze dziecko i nie było możliwości przyznania kolejnego za pełny miesiąc kalendarzowy - przyznane zostało od dnia następnego po utracie prawa do świadczenia na pierwsze dziecko.”

Biorąc pod uwagę oceny zawarte w sprawozdaniu wnoszę o:

1. Powoływanie w podstawie prawnej decyzji mających zastosowanie w rozpatrywanej sprawie przepisów prawa formalnego i materialnego, z podaniem odpowiedniego ustępu i litery danej regulacji oraz aktualnego jej publikatora.

2. Dochowanie staranności w zakresie:

- gromadzenia materiału dowodowego, w szczególności w zakresie dokumentacji, o której mowa w art. 23 ust. 4 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2220 ze zm.) oraz § 5 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1466),
- oceny materiału dowodowego, zgodnie z zasadami określonymi w treści art. 7 i art. 77 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego,
- prawidłowego oznaczania dat czynności w toku postępowania,
- zapisu w konstruowanych decyzjach wysokości przyznawanych świadczeń rodzinnych w taki sposób, by były zgodne z kwotą wypłacaną świadczeniobiorcy,
- formułowania zakresu obowiązków pracowników.

3. Przestrzeganie przepisów art. 35 i art 36 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U z 2018 r. poz. 2096 ze zm.).

4. Nieodstępowanie od uzasadnienia decyzji w przypadku gdy dochodzi do zmian wysokości świadczeń/okresu wypłacania świadczeń, jeżeli nie są zgodne z określonym we wniosku żądaniem strony.

5. Dokonanie zmian:

- w decyzjach przyznających świadczenie pielęgnacyjne, o których mowa w pkt 4.2 niniejszego sprawozdania,
- w Regulaminie Organizacyjnym Ośrodka poprzez uzupełnienie go o zapisy dotyczące struktury organizacyjnej Ośrodka.

Odstąpiono od wydania zaleceń w sprawach opisanych w pkt 1.3 i 5.4 niniejszego sprawozdania z uwagi na przyjęcie wyjaśnień Kierownika OPS. Z tego samego powodu częściowo odstąpiono również od wydania zalecenia w sprawie opisanej pod poz. 1.2 w zakresie omyłki dokonanej przy klasyfikacji dochodu.

Na tym sprawozdanie z kontroli zakończono.

Przeprowadzenie kontroli odnotowano w księdze kontroli Urzędu Gminy w Granowie.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub

przyczynach ich niepodjęcia w terminie 30 dni od daty doręczenia niniejszego sprawozdania z kontroli.

Informują, że zgodnie z art. 52 ust. 5 ustawy o kontroli w administracji rządowej, kierownik jednostki kontrolowanej w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania sprawozdania ma prawo przedstawić do niego stanowisko, jednak nie wstrzymuje to realizacji ustaleń kontroli.

z up. Wojewody Wielkopolskiego
/-/ Monika Donke-Cieślewicz.
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej

Otrzymuje:

1. Pan Jan Kaczmarek
Wójt Gminy Granowo
ul. Sportowa 2
62-066 Granowo

Dokument sporządził:
Marta Maćkowska – inspektor wojewódzki, 24.12.2019 r.